

Trijumf pulskoga festivala pisaca i posrtanje Kiklopa

ADRIANA PITEŠA

Svake se godine u provincu nametne pitanje tko je bolji - Interliber ili Pulski sajam knjiga? No, je li pošteno uspoređivati dvije manifestacije koje se u koncepciji radikalno razlikuju?

Interliber krasi laskava titula središnje nacionalne smotre knjige, pokušaj izvedbe domaće inačice Frankfurtskog sajma knjiga. Najveći svjetski sajam mjesto je kupnje i prodaje, uvid u naličje industrije. Naravno, sve je to začinjeno jakim programom, u kojem se Nijemci trude promovirati neke druge vrijednosti, one koje se ne mjere novcem i statistikom.

Pula osamnaest godina gradi poziciju autorskog sajma, našu verziju Leipziga, manifestacije na kojoj se autor tretira kao zvijezda, a teme knjiga važnije su od prodaje.

Raščistimo odmah: i zagrebački i pulski sajam posjetitelji vole. Tisuće ljudi koji posjećuju Interliber, baš kao i stotine koje strpljivo sjede u Domu hrvatskih branitelja, nisu izmišljotina. Vjernost publike i izdavača nije upitna, ali nisu samo oni mjerilo kvalitete.

Interliber već godinama funkcionira kao velika rasprodaja knjiga. Program se najavljuje dva dana ranije, a kad se pojavi, posljedica je isključivo agilnosti izdavača. Nacionalna smotra propustila je sve prilike da se nametne kao važan regionalni, a kamoli međunarodni faktor. Ni ne trudi se prikriti da su tu samo zbog zgrtanja novca. I u tome su dosljedni - svačiji novac ne vrijedi isto, za male izdavače ne vrijede ista pravila kao i za velike jer se poštuje kriterij "tko ponudi više, vrijedi više". Što se tiče kupaca, oni su, načelno, svi isti, ali uvjeti u kojima se sajam održava takvi su da nitko tamo ne može provesti duže vrijeme. Dobrodošli su samo dok ne potroše planirani novac. Usporedba s Frankfurtom, dakle, promašena je i tužna, ne samo zbog veličine ta

dva sajma. Za razliku od Interlibera, kojem se uvijek iste mane mogu ponavljati iznova, a njihovo iznošenje sve više podsjeća na cipelarenje mrtvog konja, manifestacija u Puli iz godine u godinu postaje sve relevantnija. Nije bez mana.

Nagradi Kiklop trebalo bi radikalno izmijeniti koncepciju, ako ne i ukinuti je. Prodajni dio također bi trebalo nadograditi, jer je današnja knjiška produkcija u Hrvatskoj, kao i kupovna moć, nedovoljna za ovako ambiciozan koncept predstavljanja knjiga. A i nešto je duboko iritantno u onom "sa(n)-jam" knjige, jer takav naziv podsjeća na zašecereni, pomalo malograđanski-elitistički pristup pisanoj riječi, koji je sajam nekoć imao, a još se uvijek povremeno pojavi.

No, ljudi koji stoje iza ovog sajma bili su dovoljno inteligentni da uče na greškama i uspjeli su ga pretvoriti u jednu od najvažnijih, ako ne i najvažniju književnu manifestaciju na ovim prostorima. Mjesto na kojem se, suprotno

Za razliku od Interlibera, velike rasprodaje knjiga, Pula je fešta od književnosti

onom "n" u nazivu sajma, o knjigama ne sanja i ne tretira ih se kao relikat prošlosti i robu, nego kao povod za raspravu i polemiku, ali i naklon talentu i pameti.

Mane ovog sajma poništava i činjenica da poštuju svoju publiku i rade na programu. Pohvalno je to što angažman nisu sveli isključivo na to da novac usmjere na organiziranje jednog ili dva atraktivna ili zvučna književna gostovanja koja bi im vjerojatno donijela isti publicitet. Šest prijevoda nama nepoznatih turskih pisaca dogovorenih na ovom sajmu, na duge staze, vredniji su od jednokratnog gostovanja zvijezda. Stoga na pitanje tko je bolji, Pulski sajam ili Interliber, nije teško odgovoriti, jer od potonjeg je lako biti bolji, no Pulski sajam je dobar i kad ga se ne uspoređuje s nečim što nije dobro. ●

Boris Pahor (99), zvijezda Pulskog sajma